

Dr. Čeněk Tomiško

KNĚZ DÍVKÁM

JHS

Nihil obstat:
Dr Josef Šídlo, Censor ex offo.

Imprimatur:
Msgre Jan Cais, Vicarius Capitularis,
Budvicii Bohemorum,
die 28. I. 1946. Nrus 931.

DR. ČENĚK TOMÍŠKO

KNĚZ DÍVKÁM

1946

Edice Petrinum, České Budějovice.

Vytiskla knihtiskárna Bohumila Novotného v Písku.

Svět do záhuby střemhlav běží.
Kdo v bezpečí jej strhne zpátky?!
Jak potřeba nám rukou kněží!
Ó, dáte nám je, příští matky...?

Mám psát - a zatím již hezkou chvíli sedím u pracovního stolu a dívám se na fotografii mladé dívky. Kolem jsou nakupeny bohovědné knihy, a já - kněz Církve Boží - jako kdybych je přezíral, jsem upoután malým obrázkem.

Tichý úsměv sedá mi na rty, jak tomu bývá, když se setkáme s krásnou myšlenkou, která je nám tolik drahá. Ano, přemýšlím - vlastně nechávám působit kouzelný štětec obrazotvornosti na bílém plátně své duše. Nevidím již pouhý snímek. Vyrostl, zmohutněl, oživl. Zdá se mi, jako by odněkud z dálky přicházela mně vstříc dívka - kolik jí může být? Osmnáct? Devate-

náct? Jistě ne víc! Slyším šustot jejích šatů, a ty kroky mají v sobě něco tak známého, tak radostného! Jdou blíž - a já se usmívám, když ji vidím tak čistou v půvabu mládí.

Tu najednou moje kněžské srdce je uchváceno přílivem vroucí lásky. Jako kdyby celá moje bytost se rozletěla k tomuto dívčímu zjevu — již jsem u ní, shýbám se, beru její útlou ruku ve své posvěcené dlaně a svými rty, jež denně pronášejí šepot zázračného Proměnění, vkládám mezi polibky slova díků: *„Mamičko, jak jsem Ti vděčen za léta Tvého dívčího mládí!"*

Ano, tak na mne působí fotografie maminky z doby rozkvětu jejího života. Odnesl jsem si ji jako drahocennou památku, když před lety maminčina duše se rozloučila s tímto světem.

Často se vmýšlím do životního jara jejího srdce. Jakými tužbami byla na-

plněna, čím se těšila tato mladistvá dívčí hruď? Ještě jsem nebyl a přece byla již veliká, šlechetná a obětavá láska ke mně — láska k dítěti, kterému za několik let životodárná ruka Boží ustlala nejkrásnější kolébku pod tímto srdcem ženy-matky . . .

A ještě něco zcela určitě skrývalo v sobě maminčino srdce v letech dívčího věku. Nemám k tomu sice žádného vnějšího důkazu — a přece vím to naprostou vnitřní jistotou, vím to z náplně a smyslu svého celého života: maminka od dívčích let určitě toužila po ideálu *dát světu kněze.* Bez tohoto předpokladu musil bych říci, že vznik a udržení kněžského povolání v mé duši jest nevysvětlitelnou záhadou.

Tímto ideálem zcela jistě ozývala se její duše, když v měsíci květnu, zasvěceném Matce věčného Velekněze, po boku mého dobrého otce kráčela

k snubnímu oltáři. Myslím, že s mateřským mlékem ssál jsem z jejích prsů první krůpěje lásky k životnímu sebeobětování na pateně kněžství. Pod jejím úsměvem plynulo mé dětství, kdy celé hodiny dovedl jsem u malého oltáře dělat „velebného pána“. Provázen jejími modlitbami odjížděl jsem po letech do Říma na theologická studia. Dosud ji zřím, jak mne vyprovázela na nádraží. Ráda přijala oběť odloučenosti po šest let za okolností pro ni — tehdy již ovdovělou — ne právě lehkých. Ale když nadešla chvíle primice, ani Alpy nebyly dost vysoké, aby přes ně nepřelétla na perutích mateřské lásky. K oltáři kněžských prvotin nesl jsem si na čele svaté znamení maminčina požehnání. A potom jenom pět let jí bylo dopřáno dívat se pozemskýma očima, jak její dítě si vede na vinici Páně. Přišel den tak bolestně

smutný, a přece tak slavnostně veliký, kdy já — Kristův kněz a její syn — jsem jí přinášel andělský Chléb na cestu do života věčného.

Tehdy, když jsem ji na tomto světě ztrácel, tehdy v slzách jsem plně pochopil, čím mi byla. Tehdy jsem plně porozuměl, co to je, být *matkou kněze*. A tam, u lůžka umírající matky jsem si umínil, že budu hlásat velikost tohoto důstojenství, nad něž — kromě řeholního povolání — křesťanské ženě větší velebnosti se nemůže dostati.

Nuže, i tyto stránky, které píši vám, drahé dívky od Pošumaví až k Tatrám, mají své kořeny ve splátce synovského dluhu vůči mé kněžské matce. Při pohledu na fotografii z jejího mládí představuji si všechny vás jako rozhozené květy po nivách naší vlasti. Do vašich bílých otevřených kalichů snad již namnoze skanula rosná perla,

které lidé říkají: láska. Žehnám vám, jestli jste dosud nikdy nedopustily, aby tento veliký dar nebes se smísil s prachem země v ošklivé bláto. Běda, kdybyste sehnuly svůj květ a nechaly posvátnou krůpěj skutálet dolů! *Rostte a kveťte vzhůru k nebi!*

Ve výšinách nad vámi září veliký, vznešený cíl, — dát aspoň v jednom ze svých budoucích dětí Církvi i národu dobrého kněze. Kolik z vás skutečně nalezne tuto milost u Boha? To je v nevyzpytatelném plánu Boží Prozřetelnosti, avšak *touha* po tomto ideálu musí být svatým věnem *všech* hluboce věřících dívek, které poznávají splnění svého úkolu v životě rodinném.

Je tomu opravdu tak ve vašich srdcích, drahé dívky? Nebo spíše vaše nitro nemělo dosud ani jediného hřeji-

vého záchvěvu pro toto požehnané poslání?

Nuže, má slova - vycházející z kněžského a synovského srdce - chtějí být jiskrou, která vznítí ve vašich duších neuhasínající plamen vroucí modlitby a pokorné touhy: „Bože, smím doufat, že se stanu matkou kněze?!"

I.

ZA VELIKÝM CÍLEM.

Zamyslete se dívky, nad událostí, kterou si připomínáme čtyřicátého dne po Božím Narození, na svátek Hromnic.

Zda není úchvatný pohled na mladičkou panenskou Matku, která přináší své Dítě, aby je obětovala Bohu? Jaké myšlenky ozývaly se asi v Mariině srdci, když podávala do rukou kněží útloučké Děťátko, malou nejsvětější Božskou Hostii, věčného Velekněze? Je to tak dojemné, vykreslíme-li si celý výjev nejživějšími barvami obraznosti a vnikneme-li do jeho hloubky celou duší.

Podle starozákonního předpisu každý prvorozený syn israelských rodičů měl býti obětován Hospodinu a posvěcen ke kněžské službě. Bylo to na

vděčnou památku toho, že prvorozenci israelští byli v Egyptě zachráněni v oné noci, kdy prvorozenci egyptští byli usmrceni.

Bůh vyhradil si prvorozence jakožto zástupce celého národa pro sebe a zákon je nazýval „svatými Páně". Když pak si Bůh vyvolil pro vykonávání kněžské služby syny z kmene Levi, byli prvorozenci ostatních kmenů od skutečné této povinnosti osvobozeni za výkupnou cenu pěti penízků. Avšak posvátné odlišení prvorozených, představujících kněžství celého národa vůči Hospodinu, zůstalo nadále, a jeho projevem byl úkon obětování prvorozeného syna ve chrámě čtyřicátého dne po narození. Prvorozený Israelita byl nositelem kněžské posvátnosti, i když nebyl vykonavatelem kněžství.

A tomuto zákonu podrobuje se Panna Maria se Spasitelem. Nejsvětější

Velekněz Nového Zákona v domě svého nebeského Otce je přinášen v oběť panenskýma rukama přečisté Matky. Tajuplný výjev, který měl své doplnění, když ztýrané, ranami poseté, mrtvé tělo Ježíšovo spočinulo na klíně Matky jako zabitý Beránek na obětním oltáři. Mezi Hromnicemi a Velkým pátkem je blízké spojení, jež vystihují slova Simeonova: „A tvou vlastní duši pronikne meč." (Luk. 2, 35.)

Tudíž uchvacující dojem svátku, jímž končí ozvěna vánoc, a hlásí se předtucha tajemství Kříže, dala by se vyjádřiti slovy: Maria, Matka obětující svého Syna-Velekněze, nebo kratčeji: Maria, kněžská Matka.

Chápete, dívky, na tomto velikém vzoru, jak je vznešené zrodit a vychovat budoucího kněze?!

Snad již vás někdy napadla myšlenka, proč z kněžského úřadu je žena vy-

loučena. Sám jsem jednou slyšel dívku, že by raději chtěla být chlapcem, aby se mohla stát knězem. „Vždyť ani ministrovat nemůžeme!“, znělo s jejích rtů jako výčitka.

A přece nelze pranic vyčítat, nelze po právu mluvit o znehodnocení ženy v Církvi. Naopak křesťanství povznesło ženu nesmírně právě tím, že jí vrátilo postavení, jaké jí určila věčná Tvůrcova Moudrost. Muž z Božího ustanovení je hlavou, žena z téhož odvěkého úradku jest srdcem. Tak tomu má být v rodině i v lidské společnosti.

Je zcela v pořádku, činí-li hlava nad organismem těla. Běda však, kdyby totéž chtělo i srdce! Jedině tehdy hlavě i celému tělu je dobře, když srdce skrytě koná svůj předůležitý úkol. Srdce živého těla jest stále v činnosti a nesmí se zastavit ani tehdy, když zemdlí a usne hlava.

V sixtinské kapli velkolepé umění Michelangelovo vyjádřilo výmluvnou symbolikou stvoření ženy z těla Adamova. Adam spí a z jeho boku Boží moc vyvolává k životu pramáti Evu. Její oči jsou pozdviženy k nebesům, její ruce jsou sepjaty k modlitbě. Hle, nádherně vyjádřený úkol ženy! Ne v lomozu překotné činnosti, nýbrž v tichosti víry, modlitby a oběti jest její poslání.

Francouzský spisovatel Josef de Maistre velmi krásně praví: „Je ovšem pravda, že ženy nenapsaly „Iliady" ani „Osvobozeného Jerusaléma" ani „Ztraceného ráje" ani „Mesiáše"; nevymyslily žádného chrámu jako je svatopetrský dóm, nevytesaly žádného Apollina Belvederského, nenamalovaly „Posledního soudu", nevynalezly ani algebry ani dalekohledu ani parního stroje; leč přese vše to vyko-

naly něco daleko většího a lepšího, vychovaly totiž na svém klíně tyto výtečníky a tím podaly *nejvýtečnější dílo*, jež kdy bylo na světě."

Avšak čím jsou všechna umělecká veledíla, čím jsou nejpodivuhodnější plody lidského ducha proti spáse jediné lidské duše?! A komu toto božské umění je svěřeno a uloženo v první řadě? Ne-li kněžím?

„Bůh nás smířil sám se sebou skrze Krista a dal nám službu tohoto smíru . . . *Na místě Kristově tedy konáme poslání*, jako by Bůh skrz nás napomínal; prosíme na místě Kristově: Smiřte se s Bohem!" (2. Kor. 5, 18-20), tak se vyjadřuje o kněžství apoštol národů, svatý Pavel.

Nuže, dát lidstvu dobrého kněze, znamená rozmnožit, rozšířit, zhodnotit užitek Kristova vykoupení, znamená být spolupracovnicí na spáse duší.

Je to velkolepé opakování Betléma i Kalvarie, kde vedle Krista nechybí jeho Matka!

Kolika ženám vděčí Církev za opravdové velikány ducha i svatosti! Byla to asi velmi dojemná chvíle, na kterou po letech vzpomíná svatý Řehoř Naziánský v jedné ze svých básní. Na křižovatce životního rozhodnutí mladý jinoch volí cestu, vedoucí ke svatému kněžství. Tehdy — jednoho dne — zavolala si jej vzácná matka Nonna, vzala jeho obě ruce a jemně je vložila mezi posvátné stránky pootevřené bible. Potom jej mateřsky objala a řekla: „Když nám tebe, synáčku, Pán Bůh dal, zesnulý tvůj otec tě vzal do náruče a položil na oltář Boží jako zaslíbenou oběť. Hle, já dnes majíc štěstí uskutečnit toto jeho přání, dávám tě znovu v dar Boží Velebnosti. Kéž splníš, drahé dítě, naděje té, která te-

be porodila s modlitbou na rtech a která nepřestává prositi věčného Krále za to, abys byl silný v jeho svatých službách. Toť jediné věno, které ti mohu dát, toť jediný dar, který tobě mohu přáti zde i tam, kde nás čeká krásnější život."

Podobně bych mohl vypravovati o Monice, jež nám dala světce Augustina, o Anthuse, matce svatého Jana Zlatoústého, jejíž duševní krása vynutila pohanskému učiteli řečnictví Libaniovi úžas obdivu i závisti: „Jaké to vzory žen mají křesťané!" Mohl bych jmenovati Silvii, jejíž slávou je svatý syn na stolci Petrově, papež Řehoř Veliký, mohl bych z novější doby vzpomenout vlivu „maminky Markéty" na vytvoření svatosti novodobého apoštola mládeže Dona Boska — jedním slovem, myslím, nenašli bychom ani jediného případu, kde požehnané pů-

sobení kněze-syna nevyrůstá prvními kořeny z té, která jej zrodila.

Nechci množit další doklady, ale přece jeden kněžský hlas rád nechám promluvit, poněvadž hovoří rodnou mluvou naší mateřštiny. Ve „Vzpomínkách na svou matku" Václav Kosmák napsal tato krásná slova: „Kdykoliv si vzpomenu na některého ze zemřelých známých, zachvěje se mi obavou srdce; očistec a někdy i peklo tane mi na mysli. Ale vzpomínka na mou matku padá mi do duše jako májové slunce; ani jednou mi ji obrazotvornost neukázala v očistci. *Věřím, že jest jen jeden Bůh; věřím, že má matka jest u něho!*"

II.

K TAJEMNÉMU ŠTĚSTÍ.

Být matkou kněze, dobrého, svatého kněze — kolik je v tom nadpřirozené radosti!

Jak mám o tom psát, když pero nedovede toho vyjádřit? Ale důvěřuji ve vnímavost, kterou vložil sám Stvořitel do vašich srdcí, milé dívky! Jste schopny vytušit více, než já jsem schopen vylíčit!

Je mnoho krásných věcí na této zemi, ale nejkrásnější je láska. V matce tento svatý cit vyvrcholuje. Proto se mluví o mateřském *štěstí*, neboť jsme šťastni, když milujeme a jsme milováni. I v ústech Spasitele toto štěstí matky našlo ocenění: „Žena, když rodí, zármutek má, neboť přišla hodina její; když však porodila dítko, již nepamatuje na bolest *pro radost*, že se

narodil člověk na svět." (Jan 16, 21.)

Může mít matka radost ještě větší? Ano, a to tehdy, když tuto svou přirozenou mateřskou radost — obětuje Bohu! Ó, dívčí srdce, která se neploužíte prachem všednosti, pamatujte, že „blaženější je dáti než přijímat". (Skutky apošt. 20, 35.) Všechno nadpřirozeně zkrásní, pouta lásky se utuží pro celou věčnost, když rodiče, a zvláště matka, dají v odpověď radostné „Ano!" Božímu hlasu, který zřetelně se začne ozývat v jinošské duši jejich syna.

Poslyšte, jak Pius XII. promlouvá otcovsky i k vám — dá-li Bůh — budoucím matkám: „Kdyby vám Bůh někdy prokázal tu velikou čest, že by si vyprosil od vás vaše dítě pro svou službu, pak jako pravé křesťanky — neboť pravý křesťan cítí v sobě velikost a vznešenost víry v božské řízení rodin a Církve — važte si hod-

noty této vynikající milosti, které se dostalo nejen vašemu Bohem vyvolenému dítěti, nýbrž také vám a vaší rodině.

Neboť tím se dostává vašemu domu velikého daru nebes, květu, jenž vypučel z vaší krve, květu ojíněného nebeskou rosou, vydechujícího panenskou vůni. Vy tento květ dáte oltáři a službě Páně, aby se tam rozvinul v život Bohu a duším zasvěcený, život tak krásný, tak opravdu šťastný, jakého není nikde jinde na světě, a který pro vás a pro vaše drahé bude zdrojem požehnání. Vidím v duchu, jak toto dítě, které jste obětovali Bohu, vrhá se před ním na kolena a svolává plnost nebeských milostí na vás v náhradu za oběť, kterou Bůh od vás žádal a kterou vy v lásce jste mu přinesly. Kolik přání, kolik modliteb bude vysílat za vás a za své bratry a sestry!

Tyto modlitby budou každodenně provázet vaše kroky, vaše činy, vaše potřeby a budou stupňovat svou žhavost v dobách těžkých a smutných; půjdou s vámi a budou vás sílit až do posledního výdechu a ještě dále až v onen život, který jest zcela a jedině životem Božím.

Nesmíte se domnívat, že ty duše, které se zcela oddaly Bohu a jeho službě, budou vás milovat láskou méně silnou a méně něžnou. Láska k Bohu neodmítá a neruší přirozenosti, nýbrž zdokonaluje ji a povznáší na vyšší úroveň, kde láska Kristova a hnutí lidského srdce se setkávají, kde láska nadpřirozená posvěcuje přirozenou, protože se obě spojují a navzájem pronikají. Vyžadují-li však důstojnost a vážnost kněžského nebo řeholního života, abychom se zřekli jistých projevů dětinné lásky, tož nepochybujte

o tom: Tím se tato láska nezeslabuje a nezvlažňuje, nýbrž získává takto větší a hlubší vroucnosti, protože se osvobozuje od veškeré sobeckosti a lidské roztříštěnosti (viz 1. Kor. 7, 32—34), kdežto jediný Bůh sdílí se s vámi o tyto duše." (Z řeči Svatého Otce Pia XII. k snoubencům o rodině a kněžských povoláních, roku 1942.)

A což abych ještě na dotvrzenou uvedl vám něco z dopisu, který napsala matka Patera Westerwoulda své přítelkyni, když její syn byl posvěcen na kněze?! „Radujte se se mnou a chvalte se mnou Boha, neboť jsem matkou kněze! Psala jsem Vám před dvaceti pěti roky, kdy se mi narodilo toto dítě. Pamatuji se velmi dobře na velikou radost, kterou jsem tehdy cítila ve svém srdci. Jaký však rozdíl proti citům štěstí, jež dnes zaplavují mé nitro! Jsem matkou kněze! Malé ručinky, jež

jsem před dvaceti pěti lety zasypávala polibky tak vroucně, jak jen matka dovede, jsou dnes již posvěceny a někdejší růžové drobné prstíčky dnes po prvé se dotkly Boha. Dětský rozoumek, který tehdy já první svým vychováním jsem otevřela, oč dnes více převyšuje posvátným studiem a milostí rozum můj! Tělíčko, jež jsem u svých ňader chránila a živila, nad nímž v mateřské starosti jsem tolik nocí probděla, zmohutnělo a dnes je zasvěceno službě Boží! Jeho srdéčko — to drahé srdce mého dítěte, jež se děsí mrazivého dechu světa — je darováno Bohu! U oltáře, ó, jak krásně byl v sebe pohroužen! Klečela jsem blízko. Nemodlila jsem se, anebo lépe: nevím, zda možno nazvati modlitbou nadšení, jež se zmocní matky kněze. Stále jsem jen opakovala: „Díky Tobě, Bože, díky Tobě! Tento kněz je moje dítě.

Já jsem jej zrodila, jeho duše byla tak blízko duše mé. Dnes však již mi nepatří. Ode dneška náleží jedině tobě! A přece miluji jej ještě něžněji, ba mám k němu úctu: vždyť je to *Tvůj kněz!*"

Na patenu kněžství, správně chápaného, je vedle srdce synova položeno i srdce matky, a byť to byla chvíle tajemného odloučení, přece nikdy před tím nebyla si obě blíže než teď, kdy jsou spojena v probodeném Srdci Božského Velekněze.

Tenkrát,
když jitřenka na prahu žití
tobě, mé dítě, se růžově blýskla,
tenkráte na čelo zemdlenou dlaní
první svůj křížek jsem vroucně ti
vtiskla.

Pověz mi, synu můj, co dáš své matce
v odměnu za onu blaženou chvilku,
kdy jsem ti žehnala znamením kříže
ponejprv, dítě mé, na bílém čílku?

„Drahá má matičko, za ten Tvůj křížek
v odměnu požehnám hlavě Tvé zlaté,
na čelo vrásčité křížek Ti vtisknu
ve chrámě při první Oběti svaté." —

Tenkrát, když po prvé, dítě mé drahé,
na svoji maminku otevřel's víčka,
kolika polibky — ví to jen nebe —
sladce jsem zlíbala růžová líčka!

Řekni mi, synu můj, čím mi je splatíš,
řekni, jak odměníš teplo mé lásky,
které mi sálalo v mateřském srdci,
když jsem tě líbala, hladila vlásky?

„Za ty Tvé polibky vlastní své ruce
podám Ti zulíbat, matičko milá,

až mi v nich při první Oběti svaté
spočine ponejprv Hostie bílá." —

Tenkrát, když po prvé ručky jsi vztáhl,
ke svému srdci jsem vroucně tě stiskla,
do očí, planoucích mateřským štěstím,
bohatá slza mi radostí vtryskla.

Za ono objetí v náručí sladkém,
za něžné hýčkání v mateřském klínu,
řekni, co daruješ v odplatu vděčnou
rodné své mateři, drahý můj synu?

„Za Tvoje náručí, matičko zlatá,
jiné Ti objetí dítě Tvé chystá:
Při první Mši svaté přivinu Tebe,
matičko, na Srdce samého Krista!"

III.

ZE SVATÝCH ZŘÍDEL.

Čí srdce z vás by nedostávalo perutě nadšení a touhy po takovémto cíli?!

Leč čím vyšší cíl, tím hlubší pád, kdyby váš vzlet byl chvilkovou citovou náladou bez vnitřní síly! Ani ve snu vás nenapadej, že touha být matkou kněze nemá hlubších závazků! To by bylo pravé zneuctění, pošlapání této perly!

Vizte, jak Bůh připravoval budoucí Matku věčného Velekněze, a jak Maria věrně s milostí Boží spolupůsobila.

Nuže, napodobte ji životem hluboké víry, neporušené čistoty a velkodušné oběti!

Musíte mít, dívky, *hlubokou víru!*

Vaše budoucí dítě, stane-li se z milosti Boží knězem, bude po celý život zasvěceno hlásání nadpřirozených pravd svaté víry. „Vím, komu jsem uvěřil!" (2. Tim. 1, 12) — to má být životním heslem vašeho syna-kněze. Tuto neoblomnou, skálopevnou svatou víru musí vaše dítě zdědit již po vás!

Václav Kosmák zachytil i tuto vzpomínku na svou maminku: „Můj otec byl kostelník. Jednou nebylo nikoho doma. Matka šla sama zvonit poledne. Já, malý ještě chlapec, šel jsem s ní na věž. Díval jsem se s věže na svět mně dosud neznámý. Bože, jak byl mým mladým očím ten svět veliký! Viděl jsem krásnou, úrodnou krajinu, obilí, louky, lesy, rybníky; vesnici Jakubov, dále Litohoř a docela vzadu, v mlhavé dálce, Moravské Budějovice. Za Budějovicemi se klonilo nebe až k zemi.

„Maminko," ptal jsem se v dětinné zvědavosti, „jest tamhle již konec světa, a začíná tam již nebe?"

„Ó, ne, mé dítě! Kdybys přišel do Budějovic, viděl bys zase nový kus země, a kdybys šel dále, zase nový, a tak pořád. To se nám jen tak zdá. Ale že se nám to tak zdá, to učinil Pán Bůh k našemu ponaučení. Máme se vždy modlit a být hodní, aby nám, až budeme se světem u konce, až umřeme, hned nastalo nebe!"

Kolik hluboké víry dýše z jednoduchých slov této kněžské matky!

Projevem víry je modlitba. Milé dívky, bez modlitby, bez *pokorné, důvěryplné modlitby*, nedáte nám nové pokolení kněží! — Nemyslete, kněžské povolání *nelze vynutit, nelze nařídit!* To by byl zločin na vlastním dítěti i na svaté Církvi! Ale je možno si je vyprosit zbožnou modlitbou. Je možno

od Boha jako dar si je vyzískat životem vpravdě křesťanským.

Slavný westminsterský kardinál Herbert Vaughan vzpomíná na svou matku, která od sňatku po dvacet let denně odpoledne od pěti do šesti hodin se modlívala před svatostánkem na úmysl, aby některé z jejích dětí pocítilo touhu věnovat se službě Boží. A byla bohatě vyslyšena. Z třinácti dětí Alžběty Vaughanové vyrostlo šest kněží a pět řeholních sester! —

Vaše srdce, drahé dívky, musí být *čistá,* má-li pod nimi vypučet lilie svatého kněžství.

Či myslíte, že je slučitelné toužit po dítěti, které jedenkrát má jít životem v bílé kněžské albě, a při tom dopustit, aby roucho vaší panenské nevinnosti bylo potřísněno?!

Ani samy netušíte, jak mohutně vtiskne se obraz vašeho nitra do duše

malého zázraku, který ve vás vytvoří Boží všemohoucnost! Dítě nese si do života nejen rysy, nýbrž i duchovní stopy svých rodičů!

S jakou odpovědnou vážností musíte vy, dívky, uchránit si důstojnost své cti po celou dobu před sňatkem za každou cenu! Musí být jasno vám i těm, kdož získali si vaše srdce, že lásku pokládáte za něco víc než smyslný požitek! Má-li vás budoucí druh vašeho života a otec příštích vašich dětí *opravdu a správně* rád, musí být zaujat ne pouhým tělem, nýbrž celou vaší *osobností*. Ale hlavním činitelem lidské osoby je *duše* a v ní hned na počátku známosti musí zazářit podmaňující krása čistoty. Jinoch, který chtěl by hrubou botou rozšlapat tento bělostný váš květ, nesmí vás být hoden!!

Kolik požehnání zchystá budoucím dětem čistě prožité vaše mládí!

Adolf Kolping, který se z chudobného obuvnického tovaryše propracoval až ke kněžství, roku 1851 na sjezdu katolických tovaryšů pronesl za bouřlivé pochvaly tato slova: „Ve třináctém roce svého věku byl jsem dán do učení a usedl jsem na ševcovskou stoličku. Potom jsem cestoval z dílny do dílny. Míval jsem kolem sebe všelijaké lidi, mnohdy opravdu hrozné! Všechny vlny zla a neřesti na mne dorážely. Víte, co mne zachránilo? Měl jsem matku, chudou matku. Už její jméno mne mocně dojímá. Všeho, co jsem na své matce viděl, z té duše si vážím. Byl-li jsem pokoušen, vzpomněl jsem si na matku, a nikdy bych se nebyl opovážil tváří v tvář jí popatřiti, kdybych byl spáchal něco nemravného. Když zemřela, vážil jsem si jí ještě více; umřela plna víry jako světice, ač byla prostinkou

ženou. Že dnes před vámi stojím, že mohu po světě šířiti jako kněz čest a slávu Boží, i za to děkuji své matce."

Hle, čím je vzpomínka na matku, z jejíž duše dítěti vyzařuje svit čistoty!

Konečně musí ve vás, dívky, již nyní, v květu vašeho mládí, žít *duch oběti.*

Kolikrát toto slovo již mi zde splynulo s péra! A nelze ani jinak, vždyť být matkou kněze znamená připravit v bytosti svého dítěte Bohu oběť a spolu s ní položit na oltář vlastní srdce.

Ani jedno kněžské povolání nedá lidstvu žena, honící se za požitky světa. Kolik však požehnání daly ve svých synech-knězech řady prostých matek, jejichž hrdinství je hodno svatozáře mučednic.

Kolik obětí přinesla maminka svatého Dona Boska! Jeho studie byly pro ni pravou křížovou cestou. A přece, když už začíná vytoužený sen na-

bývat po tolika trampotách určitějších obrysů, když její synek již jako seminarista dostal první kleriku, dovedla mu říci s mateřskou láskou i vážností: „Jeníčku, oblékl jsi na sebe kněžský šat. Mám velikou radost, jak se jen dovede těšit matka ze štěstí svého dítěte. Ale pamatuj si: Šat není ještě ctí, nýbrž ctnost dělá čestným! Kdybys snad někdy poznal pochybnosti o svém povolání, pro lásku Boží tě prosím, nezneucti tohoto šatu! Raději jej včas odlož! Lépe, budu-li mít syna prostým chalupníkem, než knězem, který by nedbal svých povinností!"

A co mu řekla v den svěcení? „Jsi knězem! Budeš sloužit mši svatou. Tedy dneškem jsi blíže Ježíši Kristu. Ale zapamatuj si, že začátek kněžského úřadu je začátkem utrpení. Snad to hned nepostřehneš, ale ponenáhlu po-

znáš, že tvoje matka ti řekla pravdu. Jsem přesvědčena, že každý den na mne vzpomeneš v modlitbách, ať budu živa, či na věčnosti. *To mi stačí!* Ty ode dneška mysli jen na spásu svěřených duší a se mnou si nesmíš dělat žádných starostí!"

Kolik obětavé a nenáročné velkodušnosti zračí se v těchto slovech, která záhy byla korunována i činem. Neboť „maminka Markéta" dala rozstříhati své památné svatební hedvábné šaty na bohoslužebné roucho pro syna-kněze.

Mám uvésti ještě jiný vzor obětavé kněžské matky? Nuže, přečtěte si opravdovou chvalořeč, kterou na svou maminku pěje belgický františkán Pater Lekeux O. F. M. v životopise své sestry Markétky. Umění dávati se naučila se tato mladá vychovatelka mládeže i její kněžský bratr od maminky,

a ta zase čerpala sílu k dennímu sebedarování u stupňů obětního oltáře.

Slyšte, jak syn-kněz vzpomíná na matku, o které k její chvále by stačilo říci již jen to, že dala život desíti dětem, a při tom musila být sama výdělečně činná jako učitelka, neboť její manžel byl stižen dlouhotrvající chorobou.

„Maminka vstávala ve čtyři hodiny ráno jako řeholnice, a ať bylo venku jakkoli, spěchávala pěšky dvacet minut, aby mohla být na několika mších svatých a přijmout Tělo Páně. Lampář znal dobře tuto drobnou černou postavu, kterou potkával denně za ranního úsvitu, a která drobným, ale pevným krokem vystupovala na zasněžený příkrý pahrbek a za nepohody jen pevněji tiskla k sobě modlitební knihu.

Po mši svaté oblékla děti, dala do pořádku domácnost, a rozdělivši slu-

žebným denní práci, ubírala se do školy, cupajíc jako myška, s knihami pod paží a s růžencem v ruce. Tři hodiny vyučování dopoledne byly by jiné učitelce svrchovaně dostačily. Pro maminku to byla jen částečka denní práce. V jedenáct jsme ji na chvilku zahlédli doma — nakrmila děťátko; pak opět spěchala do střední školy. Oběd, jehož jediným přepychem bylo hovězí s kapustou, odbyla rychle, jsouc ještě někdy při něm vyrušena návštěvou obchodního cestujícího. Pak převinuvši dítě, dohlédla ve skladišti, upravila výkladní skříň a uspořádala dvacet jiných věcí, jak jí právě napadly.

Zdálo se někdy, že po tom všem již nemá sil. Ale o půl druhé zapřáhla se znovu do práce: do vyučování ve škole obecné a střední až do pěti hodin. Nežli večer odešla do hospodyňské školy, našla ještě chvilku, aby nám

prohlédla úlohy, některému z nás úkol vysvětlila, proběhla dílnami, připravila večeři a pospíchala do kostela. Byla-li někde večerní pobožnost, byla tam s námi první.

Po společné večerní modlitbě, když ostatní již spali, vyřizovala poštu. Jak často jsem ji vídal, kterak sedí u stolu, v pravici péro, na levé paži děťátko, jímž musila co chvíli zakolébat, aby se ztišilo! A to trvávalo do pozdních hodin. Ostatek noci dřímávala u kolébky a někdy celou noc probděla u lůžka nemocného dítěte.

Její tajemství bylo prosté: byla to víra, víra silná a přímá jako kmeny ardenských buků, stálá a nedotčená pochybnostmi. Maminka dovedla nadpřirozeně pojímati vše s nejlepší stránky. Nejhorší zkoušky jí byly jen popudem, aby doufala tím více. Stihla-li ji zas jiná rána, spěchávala do koste-

la; cítila-li se vysílena nočním bděním, přerušovala na chvilku práci, aby se pomodlila a dávala se pak do práce znovu." (P. Marciál Lekeux O. F. M.: Markétka, překlad, Přerov 1928, str. 23, 24.)

Ano, v Kristu svátostném, v Tom, jehož denně mají zvedati posvěcené ruce budoucích synů-kněží, jest soustředěn veškeren zdroj víry, čistoty a oběti, jimiž duše jejich matek musí býti prostoupeny.

Je to tajemný koloběh milosti: *Eucharistie dá nám ve vás, drahé dívky, kněžské matky, abyste vy v synech Bohu zasvěcených daly nám zase Eucharistii . . . !*

TĚM,

KDOŽ PŮJDOU ZA BERÁNKEM.

Ale moje stránky byly by neúplné, kdybych zapomněl ještě něco přidati. Je to myšlenka, která má zasvitnout dívkám povolaným až k vrcholkům nebeské lásky.

Znám ještě jeden ideál mateřství, jež může být dokonce krásnější a plodnější nad mateřství tělesné matky. Mateřství čistých panenských bytostí, které se zřekly velkodušně mateřství pozemského, aby patříce tělem i duší

nebeskému Snoubenci, staly se plodnými matkami života nadpřirozeného v kněžských duších.

Vy živé, bílé svíce, ztravující se a planoucí kolem svatostánku katolického kněžství, vám sice nemožno vstoupit za jeho tajemnou branku, avšak zato je vám svěřen úkol, aby ve vašem světle ryzí zlato tohoto svatostánku jasně zaplálo. Bez vás mnohý z těchto svatostánků byl by zahalen tmou.

Živé oběti, jež ve svých bílých sepjatých rukou povznášíte naše kněžství, jako Maria povznášela Ježíška, buďte pozdraveny! Ano, jste matkami, tisíceronásobnými matkami! Jste matkami kněží, jste matkami duší, jež jsou a budou svěřeny kněžím, jejichž svatost jako převzácný balsám v křehkých nádobách chráníte před zkázou.

Jak tomu dobře dovedly rozuměti svaté duše! Malá Terezko, strhni za

sebou množství dívčích duší, které po tvém příkladu celoživotním sebeobětováním chtěly by se státi panenskými matkami svatého kněžství! Opakuj těmto vyvoleným snoubenkám Božského Velekněze, co jsi napsala své sestře Celině: „Snažme se o spásu duší v těch krátkých chvílích, jež nám zbývají. Nemařme času, zachraňujme duše! Cítím, že Ježíš nás prosí, abychom hasili jeho žízeň, dávajíce mu duše, zvláště duše kněžské. Ano, modleme se za kněze! Náš život buď jim zasvěcen! Tyto duše mají býti průhlednější než křišťál; ale bohužel cítím, že mnozí sluhové Páně nejsou tím, čím by měli býti. Modleme se a trpme za ně! Kéž porozumíš výkřiku mého srdce!"

A v jiném dopise jí píše takto: „Drahá sestřičko! Myslila jsem právě na to, co bych mohla podniknout pro spásu duší a osvítilo mne toto prosté slovo

evangelia: Ježíš, ukázav učedníkům na pole zralého obilí, řekl jim: „Pozdvihněte očí svých a podívejte se na krajiny, že jsou již bílé ke žni!" (Jan 4, 35.) A jinde pravil jim: „Žeň sice jest mnohá, ale dělníků málo. Proste tedy Pána žně, aby poslal dělníky na žeň svou." (Mat. 9, 37—38.)

Jaké tajemství! Což není Ježíš všemohoucí? Zdali pak on nestvořil tvory? Proč se pokořuje slovy: „Proste Pána žně, aby poslal dělníky na žeň svou?" Ach, proto, že nás tak něžně miluje, že nechce nic vykonat, aby si nás k tomu nepřibral. Stvořitel vesmíru čeká na prosbu nepatrné duše, aby spasil mnoho jiných duší, které jsou, jako ona, vykoupeny jeho předrahou krví.

Naším povoláním není, abychom šly jako žnečky na pole Hospodářovo. Ježíš nám nepraví: „Popatřte na zem, a žněte

na poli!" Naše poslání jest ještě vyšší. Božský Mistr nás vybízí: „Pozdvihněte očí svých a podívejte se! Vizte, kolik prázdných míst je v nebi! Vy je máte vyplniti. Vy jste mými Mojžíši, kteří se modlí na hoře. Proste mne o dělníky, a já je pošlu. Čekám jen na jedinou modlitbu, na jediný vzdech vašeho srdce!"

Zda není apoštolát modlitby takřka vznešenější než apoštolát slova? My máme opatřovati pracovníky evangelia, kteří spasí tisíce duší, jichž staneme se *matkami.* Čeho bychom měly záviděti kněžím Páně?" (List sv. Terezie Ježíškovy sestře Celině 15. srpna 1892.)

Je potřebí dnes mnoho kněží, ale dříve je nám potřebí mnoho svatých kněžských matek — matek tělesných a ještě více matek duchovních. Je nám potřebí kněží, z nichž každý by byl

opravdu „druhý Kristus", ale to předpokládá čisté duše, za kněze mateřsky se obětující, z nichž každá by byla „druhá Maria".

Krásně to praví zakladatelka Dcer Srdce Ježíšova Mater Marie od Ježíše: „Kněží obětují Beránka Božího ve spojení s věčným Velekněžem, a my musíme ve spojení s Pannou Marií, Matkou věčného Velekněze, od hodiny k hodině provázeti Ježíše všude, kde se obětuje. Musíme v duchu obětovati ho skrze ruce kněžské, abychom tak podle svých sil prokazovaly nejsvětější Trojici nejvyšší čest a chválu. Chceme-li zachránit nynější společnost, musíme vyprosit *druhé Vtělení*, mystické Vtělení, zvláště v duších kněžských. Povinností nás, slabých žen, při tom jest, spojovat se vroucně s touhami a prosbami Panny Marie, jež vyprosila světu Pána Ježíše. Neúnavnými modlit-

bami a obětmi musíme vyprosit výkvět kněžských duší, který zachrání nynější svět." (Mossong, Apoštolát, na který se zapomíná, překlad, Přerov 1929, str. 32 a 33.)

Ovšem, takové duše musí být andělsky čisté a musí hořet serafickou láskou k svatému kněžství, v němž spatřují samého Ježíše. Musí to být duše, které se dovedou dávat v úplnou oběť. Duše, kterým nestačí na Marii pouze něžně se dívat, nýbrž které kladou své kroky pozorně do jejích svatých šlépějí a jdou za ní, i když si uvědomují, že tato cesta vyvrcholuje na Kalvarii. Ale pak zasvitne velké ráno Vzkříšení a odhalí se všechna skrytá krása a láska jejich mateřství, bude to věčné kněžství, jež bude zpívati synovsky vděčný chvalozpěv jim — věčným kněžským matkám . . .!

Toto duchovní kněžské mateřství,

jehož nejkrásnější plody arciť uzrávají v zahradách klášterního ticha, není vyloučeno ani z rušných ulic tohoto světa.

A bylo by nespravedlivé neobrátit se i na ty duše ve shonu a boji všedního života, jež snad někdy lidsky zabolí nesplněná touha po dítěti. Nechť vědí, že ženu nečiní velikou tělesné mateřství, není-li provázeno a zcela prostoupeno duchem *mateřskosti!*

Nuže, nechť zdvojnásobí v sobě tuto *duchovou* stránku! Nechť nevytvoří ze sebe karikaturu ženství, nýbrž naopak nechť rozepnou volnou peruť k činům lásky a oběti! Potom porozumějí krásným slovům, jež vytryskla z apoštolského srdce francouzského jesuity Patera Lhande, který tak mistrně dovedl vykresliti kněžskou matku v díle: „Mé dítě knězem":

„Všem poraněným srdcím, plným mateřské něhy, za živa obětovaným duším žen a dívek, které trpce pronásleduje touha po vlastním rodinném krbu a po kolébce, pravím: *„Buďte našimi matkami!* Nemůžete-li dáti krev svých cév, dejte nám krev svého utrpení, krev svých modliteb!" Od dob Kristových a jeho svaté Matky platí zde na světě: V této obětní krvi se vykupuje, prodlužuje a zachraňuje lidstvo. Touto krví se zúrodňuje náš apoštolát. A proto já, kněz, který těžím z tolika vašich utrpení, z tolika vašich agonií, pravím i vám, volám i k vám, ženy bez kolébek, dívky bez rodinného krbu: *„Díky, mamičko!"*

Kéž milost Boží rozhojní řady i těchto skrytých duší, které nežijí nadarmo, nýbrž zúrodňují vinici Páně skrze apoštoly, za které se Bohu obětují! Nemohu se ubránit, abych doslova ne-

uvedl zde modlitbu, kterou si složila prostá dvacetiletá služebná dívka:

„Ó, můj Bože, pošli Církvi apoštoly a kněze s horoucí duší a s velkým srdcem! Posvěť je v pravdě, sjednoť je v lásce! Doporoučím ti je, jako ti Ježíš doporoučel své apoštoly, když je vysvětil na kněze. Nedopusť, aby mezi nimi byli noví zrádcové! Ach, Pane, raději jim uděl jednu z největších milostí svého milosrdenství, a má-li snad tak být, vezmi je k sobě, nežli tě zradí. Vím, že každý tvor je slabý, ale prosím tě, podporuj je, opatruj a posvěcuj!

Rmoutím se, vidouc opuštěné svatyně a opuštěný lid. Ó, Pane, vzbuď nová a svatá povolání! Dej, ať povolané

a vyvolené duše dobře porozumějí, že jejich život musí být životem Kristovým, především však životem oběti! Dej jim osvícení, která řídí duši, a milosti, které hýbají srdcem!

Dej, ať zakusí, jaké štěstí je v oběti! Vštěpuj jim lásku k pokoře a kajícnosti! Chraň je všeho, co by nebylo kněze důstojno! Uděl jim radosti, aby měli vliv na veliký počet duší!

Ó, Pane, obětuji se ti na tento úmysl. Přijmi mne na pateně, na které tě denně obětuje tisíce kněží. Přijmi všechny mé okamžiky, všechny mé oběti, zvláště všechno utrpení, neboť toužím náležet k tvým smírným obětem.

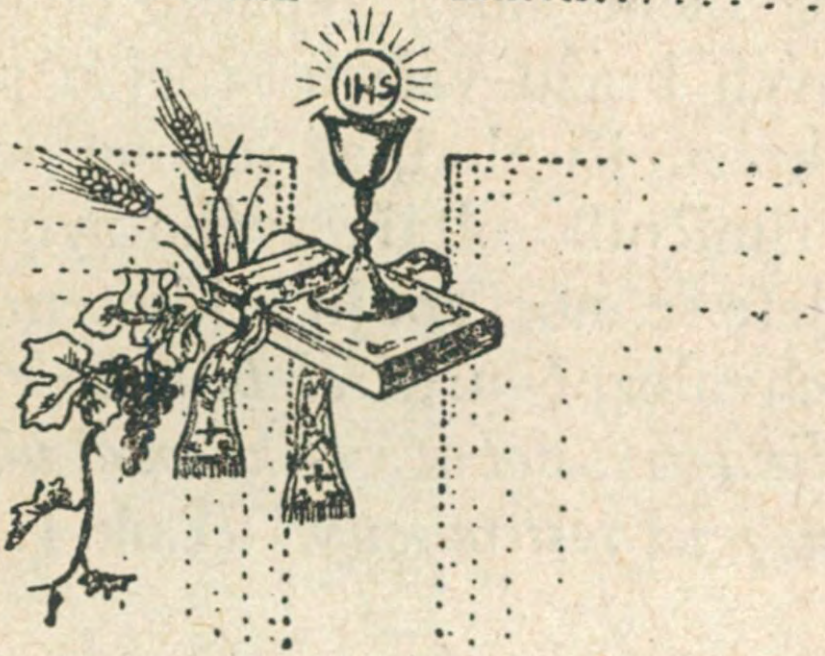
Ježíši, věčný Velekněze, přijmi mou modlitbu skrze ruce Panny Marie, královny kněží. Ona první tě nosila na svých rukou. Skrze ni a s ní prosím tě za kněze a za všechny duše Bohu za-

svěcené. Dej, abychom zde žijíce, oslavovali tvou velebnost vírou, horlivostí a láskou! Ó, Panno Maria, pomoz nám rozšiřovat království tvého Syna, abychom mu na zemi získali mnoho duší a zasloužili v blaženosti věčné patřiti na něho i na tebe! Amen." (Mossong: Apoštolát, na který se zapomíná, str. 47—49.)

Teprve na věčnosti se dovíme, kolik požehnání dělníkům na vinici Boží vyprosilo modlitbou i obětí toto ušlechtilé srdce neznámé, zapomenuté služky!

A tak na kněžském mateřství může míti účast *každá dívka,* stane-li se toho hodna vnitřním, opravdu křesťanským životem.

Starověké chrámy místo sloupů mívaly někdy sochy dívek, na jejichž temenech spočívala tíha svatyně. „Kariatidy" říkali těmto postavám. Bez nich chrám by spadl.

Nuže, Církev v naší vlasti dívá se na vás, drahé dívky, jako na posvátné Kariatidy, které nedopustí, aby chrám Kristova kněžství v našem národě zanikl.

Odkládaje péro, klekám před Matku nejsvětější a modlím se za vás, aby sémě mého slova zapadlo do připravených brázd vašich srdcí a přineslo nejkrásnější plod, až jednou po letech u primičního oltáře svého syna-kněze budete se moci spojit s jásotem Mariina chvalozpěvu: „*Velebí duše má Hospodina . . ., neboť veliké věci učinil mi Ten, jenž jest mocný!*" (Luk. 1, 46, 49.)

POLIBKY.

Má drahá vzpomínko . . . !
Já tehdy vracel jsem se z Lateránu
v té chvíli přešťastné, kdy knězem
věčným právě jsem se stal.
Z mých dlaní svatá vůně oleje
se dosud nesla k Pánu,
jenž ne již sluhou svým, leč přítelem
mne sladce jmenoval.

Šla se mnou maminka,
jež přijela, by viděla své dítě,
až u oltáře po prvé
se ke Mši svaté bude brát.
Ji v duši hřála myšlenka,
že v chrámu zítra na úsvitě
se změní ve skutek,
zač modlila se k Bohu tolikrát.

My oba mlčeli . . .
Jen srdce naše vzhůru k nebi spěla
a kolem nás jak v dálce mlhavé
se ztrácel všechen svět . . .
Když v duších blažených
se hudba andělská nám rozechvěla,
ký div, že tiše odmlčet se musil
pouhý lidský ret!?

Když domů přišli jsme, tu maminka má
vděčně vzhlédla vzhůru,
pak objala mne vroucně do náručí
na svou teplou hruď
a tiskla žhavé polibky hned na ruce,
hned na tonsuru,
a při tom říkala: „Můj synáčku,
jen čistým knězem buď!"

Pak náhle všimla si, že na stole mám
postavenou sochu —

to byla Madona, jež viděla tam
moje kněžství zrát —
nuž, maminka svou pravicí
ji ke mně posunula trochu
a řekla s úsměvem: „Jen *tuto*, moje dítě,
vždy měj rád! . . .“ —

Má drahá maminko, bez tebe jdu
pozemským svým žitím
a tvoje mrtvé srdce dávno kryje
černá hrobu zem,
leč polibky tvé na rukou i na tonsuře
dosud cítím,
a hlas tvůj mateřsky mi dosud zvučí . . .
zvučí . . . v nitru mém . . .

OBSAH:

Úvod 9

Za velikým cílem 17

K tajemnému štěstí 29

Ze svatých zřídel 41

Těm, kdož půjdou za Beránkem . . 57

Polibky 73

Doporučujeme od téhož autora:

Žena a kněz.

Vydal Svaz katolických žen a dívek moravských v Brně, V táboře 22 a.

Čistým mládím k manželství nebo ke kněžství.

Vydal Svaz katolických žen a dívek moravských v Brně, V táboře 22 a.

Žena — křesťanka — apoštolka.

Vydal Svaz katolických žen a dívek moravských v Brně, V táboře 22 a.

Proste Pána žně!

Vydala pomocná akce pro kněžský dorost při Svazu katolických žen a dívek v Praze II., Vyšehradská 28.

Víš, co je kněžství?

Vydalo Petrinum, České Budějovice, Žižkova 14.

Cena Kčs 12'-.